

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Ké. iratok nem adatsak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Földesuri dézmkárpótlás.

Gróf Bethlen András m. kir. földmívelésügyi miniszter, kinek az erdélyi részek iránti érdeklődése nemcsak szavakban, hanem igen is eredményes tettekben nyilvánul, az augusztus 28-án Kolozsvárt megnyitott állai-kiállítás alkalmával tartott rövid beszédében igen fontos ígéretet tett, melynek nyomatékos voltát örömmel ismerhetjük be.

Régi sérelem jóvátételéről beszélt a miniszter; a földesuri dézmkárpótlás elvont kamatjövödelmének megadásáról, kijelentvén, hogy e kérdésnek igazságos megoldására fog törekedni s hogy legjobb reménye van a kielégítő megoldásra és nem csak maga, hanem az összkormány is meg van győződve, hogy e tekintetben az igazság és méltányosság szélső határáig el kell menni.

E beszédet lelkes éljenzéssel üdvözlők a jelen voltak, kik között természetesen a birtokos osztály volt legjobban képviselve.

Régi sérelemnek neveztük a dézmkárpótlás kamatainak elvonását s hogy ez miként történt, röviden elmondjuk.

Az 1848. IV. törvénycikk az urbéri tartozásokat eltörölvén, a magán földesurak kármentesítését a nemzeti becsület védpaizsa alá helyezte s kimondotta, hogy a magán földesuraknak az eddigi urbéri tartozásokkal felérő tőke érték a közállomány által kifog fizettetni hiány nélkül.

A dézmafizetés megszűnt 1848. július hó 1-én. Tíz hosszú esztendőnek kellett elteltelnie, amíg oda jutott a vagyonából részben kifosztott, szabadságát vesztett, legnagyobb részt nyomorba süllyedt erdélyrészi birtokosság, hogy a dézmkárpótláshoz jusson. De hogyan? úgy, hogy a tőke kárpótlása nem a megszűnés idejétől, nem 1848 július 1-én kezdőleg számított, hanem csak 1858. szeptember 15-től. A veszteség már így is felért a tőke

50 százalékával, de ennek megadásért hiába folyamodtak 1859-ben b. Bánffy Albert és társai, hiába kérelmezett 1861-ben az erdélyi udvari korlátoknál, hiába folyamodott 1884-ben néhai br. Apor Károly és b. Bornemissa János társaival, s éppen ugy eredménytelen maradt a gróf Eszterházy Kálmán által 1888-ik évben benyújtott kérvény. E sikertelenség okát lehet ugyan a kedvezőtlen pénzügyi helyzetben is találni, de méltán felmerülhet a kérdés, hogy miért kell a legnagyobb terhet a földbirtokosoknak hordozni s miért kell e mellett a legnagyobb veszteséget — teljesen igazságtalanul — szintén a földbirtokosoknak viselni.

Ezen jogtalanság orvoslását ígérte meg gróf Bethlen András miniszter s mi reméljük is, hogy ezen kérdés méltányosan lesz meg oldva.

A méltányosság a szenvedett veszteség kárpótlását kívánja. Nem igényelhetjük, hogy az alig helyreállított pénzügyi egyensúly megbontassék, de gondoljuk csak meg, hogy az elvont kamat-összeg több, mint háromszoros tökére növekedett volna az elmúlt idő alatt, melyet okosan felhasználva, mily számos család menekült volna meg az uzsorásoktól, az exekutiótól s mily sok jó gazda fejleszthette volna jobban gazdaságát, ha maga idejében kellő pénz áll rendelkezésére. A multat már jóvá nem tehetjük, de a jövőt legalább biztosíthatjuk s ezt — a méltányosság határai között — joggal remélhetjük kormányunktól.

Hogy minő hátrányos módon eszközölte az abszolút kormány a kárpótlás kérdését, kitűnik abból is, hogy amíg a fiscalis és papi dézmkák váltáság összegének kiszámításánál az alapösszegnek csak 1/2-át, addig a magán földesurak dézmájának 1/2-adat vonták le azon indokolással, hogy a földesurak dézmabeli jövödelmének legalább 1/2-ad részét elköltötték beszédési költségekbe. Az okosko-

dás azonban éppen nem áll, mert hiszen a volt földesurak nem tartottak külön személyzetet a dézma beszédésére, hanem azt házilag vagy maguk, vagy gazdasági személyzetük által vételezték be, minden különös kiadás nélkül, következésképp éppen nem volt helyes a fiscalis és papi dézmkák kárpótlásánál követett eljárás: a magán földesurak kárára megváltoztatni.

Ennél még különösebb volt az az eljárás, miszerint azon községekben, ahol fiscalis árrenda fizetett, a földesurak által birt dézmaszedés nem kárpótoltatott. Holott pedig az igazság a lett volna, hogy a dézmafizetés, levonva a fiscusnak adott dézma árendát, éppen ugy kárpótoltassék, mint más dézma.

Vármegyénk közönsége is fog ez ügygel Pávai V. Elek indítványa következtében, foglalkozni. A kiküldött albizottság tárgyalta e kérdést s javasolni fogja, hogy érdemleges feliratban kéressék fel a kormányt az évtizedeken át hiába kérelmezett súlyos veszteség kárpótlására mit most gróf Bethlen András miniszter szavai után, biztos remény érzetével várhatunk. T. B.

Az E. K. E. alsófehérmegyei osztályának közgyűlése.

Augusztus 28-án d. e. 10 órákor nemcsak az egy-letli tagok gyűltek össze szép számmal a megyebázán, hanem nő-vendégek is, mint egyletli tagok, érdeklődésükkel tisztelték meg az egylet által képviselt eszmét. A gyűlékezés a parkozott udvar árnyékos részén történt és szép jelenet volt, midőn a lovagias elnök vezetés alatt a hölgyeket tiszteletteljesen karófogva vezették a tagok a nagy terebe.

Elnök szép megnyitó beszédében a touristika történeti fejlődését vázolta a latin, angol és német nemzeteknél, végül a magyar touristika új, de erőteljes, sokat ígérő kezdetéről emlékezett meg. Az általános tetszéssel

„Pedig csak némely megfontolatlanokért gyászolok, akik meg életbe vannak.”

„Éztulságos jóság,” nevetett Wanda és kezét nyujtá az ügyvédnek, melyet ez bosszuságában erősen megszorított, miért Wanda Putónak jó meghuzta s fülét.

„Hanem most jöjjön velem,” fordult Fürst felé, megsértettem és megbosszantottam azt a jó gyermeket. Oh, már hogy tehetett ilyet?! Vágott közbe az ügyvéd, egészen haragosan.

„Igazán én egy szivtelen teremtes vagyok, kezem-közé vettem az arcát és össze-vissza esőköltam, erre ő haragos arcot mutatott és kérdé: hány éves vagyok? Hígyje el oly kedves volt, hogy bele lehetett volna szeretni, deára a kemény kék ripsz ruhájának! Ugy-e Németországban örök időkre vesznek egy ruhát?”

„Ugy látszik Lengyelországban kevésbé van meg ez a szokás” felelt, egy gunyos pillantás vetve Wanda süljére, melyről egy csipkefodor leszakadt, s azt gondatlanul huzta maga után. Wanda egy heves mozdulattal letépte az egészet és díszli Putó nyakára kötötte. Az ügyvéd egy kétségbeesett tekintetet vetet az égre; őt, ki a reud és pontosság mintaképe volt, naponként óránként, legszentebb erzelmeire, sértette meg e leány.

Főnt a hegy legmagassabb csúcsán találták meg Margitot, a gyepen ülve és gyönyörködve a napfényben ragyogó Vierwaldschiiti tó tükreben. Midőn e kettőt közeledni hallá, feljök fordítá arcát, melyen a bosszuságuk, vagy neheztelésnek legkisebb nyoma sem látszott.

„Nem haragszik többé?” Kérdé Wanda.

Margit tagadólág rázta fejét. Ezután együtt szépen lesétáltak Zsiga bácsit ugyan azon helyen találták a hol hagytak, Wassilikáné mulattatta őt különböző válási pörök elbeszélésével, amelyek az ő hazájában és ösmerősei körében fordultak elő, habár csak is ott tudják a férjek kötelelességeiket nejeikkel szemben.

Este a vacsora után a mi kis társaságunk a salonban találkozott. Wanda egy gyönyörű szép fehér ruhába

TÁRCZA.

Zsiga bácsi.

Németből ford. a.

VI.
(Folytatás.)

Ebéd után a társaság a szomszédos hegyre rándult, hol a szép fenyők árnyékába letelepedett. Wanda szokása szerit Plutóval játszott.

„Örökké csak játszik,” szölt Fürst.

„Örüljön, hogy az ön szebbik feléje” foglalkozom.”

„Mindenesetre jó villámhárító.”

„Mintha bizony arra szükség lenne!” nevetett hangosan Wanda. Ugyebár Plutó, csak azért ösmerkedtem meg mogorva gazdádval, hogy veled barátságba jöhessenek.

Lehetetlen volt reá haragudni, még Fürst is mosolygott. Wassilikáné pedig éppen e percben jelentette ki a doktornak az ő éles trombita szerű hangján: Wandának soha sem engedné meg, hogy egy német emberhez menjen nőül, — soha — „mert a német férjek” — némelykor nehezen tudta magát kifejezni, — a német férjek a legborzasztóbbak a világon. A mely percben észre venném, hogy utunkba Wanda egy németet kitüntetne, azonnal csomagolnék és elutaznánk. „Csak is Lengyelországban tudja a férj neje iránti köteletségét, oh, ha ön ösmerne Wassilikát!”

„Papa örökké a birtokain ül, s benünket utazni küld,” vihogta Wanda, arczát Plutó bundájába temetve. Aztán felugrott egy pajkos pillantást vetve az ügyvédre, s Margitot kézen fogva szölt. „Másszunk fel a hegyre, már ugy is eleget ültünk esendesen.”

„Hallotta a mama beszédét?” Kérdé a hegyen.

„De ha ösmeri a mamája nézetét, hogy tud az ügyvéddel így játszani?”

Wanda a milyen nagy volt, ugy vetette magát a fűbe örömeiben, Margit komoly arcának láttára.

„Oh ártatlan agyalom, oh, milyen szörnyeteg vagyok én magához képest!” Tudja meg, hogy engem semmi sem mulattat inkább e földön, mint a mama ellenszeme a németekkel szembe.”

„Hát csak azért olyan nyájas az ügyvéddel, hogy a mamáját bosszantsa?” Szörnyűközött Margit.

Wanda magához huzta a fűbe. Nekem csak az az ember tetszik, aki nem lehetek! Németországban ugye minden leány ahoz megy nőül, kit a szülői választanak? Oh és hogy elpirult! Tudja mi maga Margitka? „Egy kedves, szép, ártatlan, — de unalmas anygalka!” Evvel egy csupánó csokot nyomott arcára.

Margit pedig egy dorgáló pillantást vetett az ifju lengyel lányra, mialatt haját reudbe szedte, mely a Wanda heves ölelése folytán leomlott. „Hany esztendő Wanda?” Kérdé röviden és szigoruan, mint egy kis iskolamester.

„Tizennyolc, nagysága.”

„En is annyi vagyok, s olyan modora van velem szembe, s ugy bánik vele, mint egy gyermekkel és — és —.”

Hirtelen elhalgatott és elfutott, mert közel volt hozzá, hogy megmondja. „Es ugy játsza Chopint, hogy lehetetlen meghalgtatni, mig én tökéletes zeneertő vagyok.” Könynyek gyűltek szemében, oh ez esztelen ígéret felett, négy hétig zenével nem foglalkozni s arról nem beszélhetni!

Wanda feke marad a fűbe, sokkal inkább mulattatta őt Margit szörnyűködése, semhogy elragadtatásából egyhamar magához térhetett volna.

Fürst végre, kinek feje már zuggott Wassilikáné beszédjétől, Plutótól követte felért a hegytetőre, hogy a leányokhoz csatlakozzék.

Kije halt meg? Kialta feléje Wanda pajkosan. Fürst nem felelt. Wanda azonban nevetve folytatta: „Mindég ugy néz ki, mintha valami drága halotjárt, mely gyászt öltött volna.”

fogadott beszéd fogalmazványa Radnóthi Dezső szerkesztő titkár és Török B. kérésére átadott az E. K. E. folyóiratában az „Erdély”-ben leendő közlés végett.

Dr. Varró László titkár jelentésében tüzetesen ismertetvén az egyesület évi működését, annak kapcsán Gáspár János indítványára elhatározatott, hogy a közgyűlés köszönetét fejezze ki Bucsum községének 150 frt. Verespataknak 50, Zeyk Gábornak 70 frt és az enyedi Dal-egyletnek 30 frt adományáért.

Horváth Miklós pénztárnok jelentése szerint az évi bevétel 453 frt 68 kr, a kiadás csak 8 frt 55 kr volt.

Az alapító tagdíj 20 frtban állapított meg, remélve, hogy anélkül több lesz az alapító tag. Alapító testületet meghatalmazott által fogják magukat képviselhetni.

Az egyesület munka-programját Gáspár János alapos munkálata értelmében magáévá tette a közgyűlés. Évek teendői vannak e programba szakavatottan felvéve, melyet lapunk mult számában közöltünk.

Aielnökké Blaska Ubáld az erdélyi sóbánya hivatalok kitűnő főnöke választott meg, a választmányi tagok közé pedig Szász József, Szilágyi Gyula, Tóth Miklós és Váró Ferencz vettek fel.

Most következett a gyűlés legérdekesebb pontja Gáspár János szabad előadása, rajzzal illusztrálva, a Remetei hasadékról, melynek legkiválóbb turisztikai érdekű vidékéről. Igazi lendülettel volt ismertetve a Maros és Aranyos szögében elterülő hegyláncolat általánosan és a gyógyvizeknek, mely Diód és Tóvis mellett ereszkedik a Maros felé áttörve a Tarkó 1200 láb magas gerincén Remete mellett, különösen a Tyeja — Remetei hasadék, mely a Nagyenyed — abrudbányai utból a Pilisnél leereszkedve közelíthető meg legélszerűbben. A halgatóságon látszott a vágy a még jóformán ismeretlen természeti alkotások mielőbbi megismerésére s innen eredt a közgyűlés azon kérése, hogy előadóját leírva és rajzzal megvilágosítva becsátáná az egyesület rendelkezésére a Remetei hasadék monographiáját. Zajos taps és éljenzés között végezte be Gáspár János előadását, mely mintául szolgálhatott volna nem egy professornak is.

A gyűlés végén Török Bertalan kiemelve a központ kiváló figyelmét, üdvözölte a központ küldöttjét, mire Radnóthi Dezső megköszönve a figyelmet, biztosította a gyűlést, hogy a központi választmány készséggel támogatja a vidék buzgalmat és áldozatkészségét.

A közebéd.

Az érdekes közgyűlés után emelkedett hangulatban indultunk a közebédre, melyen, sajnálatunkra, nők nem vettek részt és így csak 23-an maradtunk. Az első felkötőt Csató János kir. tanácsos osztályelnök mondotta az EMKE, és EKE elnökeire gróf Bethlen Gáborra és gróf Bethlen Bálintra, mint kik fő-képviselői azon eszme hullámszárnak, mely mai mozgalmainkat létre hozta. Török B. általánosan Csató János osztályelnököt, mint természet barátok és később az egyesület jegyzőit. — Kovács Gyula, Gáspár Jánost, ki oly élvezetes előadást tartott, — dr.

jelent meg, mely élénk arcait még inkább kiemelte. Óreg és fiatal mind körülrajongta s nem hagyták nyugton, míg végre az elkerülhetetlen Chopin keringőjét el nem játszotta. Margit Zsiga bácsi mellett állt, szorososan ö-szekulesolt kezekkel, s kissé összeráncolt homlokkal. Retentó volt, mely könnyelműen és lelkiismeretlenül játszott Wanda! És még is tetszett mindenkinek. Margitot kissé elérte a honvágy, zongorája és szülői gyöngéd bámulata után.

„Zsiga bácsi, hisz ezek között az emberek között egy sem tudja mi a zene,” szölt halkan.

Az lehetséges, de Wanda oly szép, nézd mennyire körül rajongják, nem is csuda, ez a fehér ruha gyönyörűen áll neki.

Ilyen ruha nekem is jól állna, gondolta Margit, de szonnal bocsánatot esedett magában még a gondolatért is, hisz az ő jó barátja annyira rövidlátó, hogy eszébe sem jutna valakit a külseje után megítélni, a mi nem is helyes, de idegen helyen úgy látszik az emberek más véleményen vannak. Idegen helyen! vajon Frigyes is megtanult ily felületes elveket hódolni? Vajon ha most belépne, mit sem tudva az ő jelenlétéről ő is minden figyelmét Wandara fordítaná? Ez a gondolat érzékenyen érintette szívét, hanem uralkodott magán sőt még mosolygott is midőn Wanda feléje rohant, s a mellette álló üres székre vetette magát.

„Nos holnapra mi lesz a program?” kérde Zsiga bácsi a leányoktól.

„Kérem” szölt Wanda, holnap réám ne számítsanak, mert Luczernben valami nagyon fontos teendőm van; mamával még ebéd előtt elutazunk és csak estér jövünk vissza.

„Olyan sokáig kell nélkülözöznök kedves társaságát?” Kérde Zsiga bácsi, Füst pedig, ki mellette állt, megjegyzé: Bizonyára megint valami meglepetés lesz egy dísz

Varró László, Radnóthi Dezső központi titkár, mint vendéget, dr. Winkler Albert Török Bertalan, mint a Kárpát-ügy irodalmi pártolóját köszöntötték fel.

A kirándulás.

A rövid ebéd után szétszórtok a társaság, hogy csak a torokói „Kököz”-ben találkozzák, újra megnövekedett számmal. Négy kedves hölgyet is szerencsénk volt a kirándulók közt tisztelhetni, kik bátorító vagy aggodó pillantásokkal kísérték a „Három király” csucait megmászó ifjuságot, élőkön Radnóthi titkárral és Török B. főjegyzővel.

A barlangok, a Kolumba livia lelhelyei, az idő rövidsége s vállalkozók hiánya miatt nem kerestettek fel. A próba kirándulás olyan volt mint midőn a madár először eresztí szárnyra bátorítatlan fiait, nehézebb vállalkozáshoz az osztálytagjainak nagy része még nincs szokva és így a jó uton sétálva élvezték legtöbben a köközi szoros szép pontjait.

Az oszonna, melynek főrészt pompás nyánsóntul rabló peesenyé és borvizesbor képezte, a szoros nyugoti oldalán Aranyos megye gyertyamosi határában, egy szál deszkából készült kényelmes asztal mellett szép pázsiton bokrok között ejtett meg s a vidám lakomának, sürí toasztoknak, élénk társalgásnak csak az est vetett véget.

Szerencse, hogy a pünkösdi felhőszakadás után megrongált kőu a megye 4000 frt áldozatkészsége és mérnökeinek fáradozásával már helyre van állítva s a sötétben baj nélkül érhetünk haza 9 óra tájban.

Tourista.

Virágháti Farkas emlékirata 1860-ból*)

Nagyenyed városa közérdekében teendő javítások és annak szépítése iránti nézetek.

I.

Általánosan elismert tapasztalati igazság, hogy physikai elvek alapján célszeresen nyitott és szabályozott, jó karban tartott közlekedési vonalv, akármely város közbizletét tetemesen növelik; ezeknek egy központtal egybefüggő minden irányu hálózata képezi egyéni életének forgalma érrendszerét; jóléte, e részben tett intézmények célszerűségéhez arányban emelkedik.

Ebből kiindulól, városunk közérdekében teendő főbb intézkedések egyike:

1. A közlekedési belvonalok rendezése. Mihez képest szabályozandó a piac, a megfelelő utak és sikátorok. E részben első teendő, az utak és sikátorok irányait, a meglevő főbb épületekhez alkalmazottan, szakértő egyén által kijelölni, állandó jegyek

*) Virágháti Farkas Nagyenyed város főjegyzője 1867. nov. 11-én halt meg. Emlékirata nagy részt még ma is időszerű, mivel az abban fejtetett életrevaló eszme nagy része a jövőtől várja megvalósítását. Vajha sikerülve e közzététel által egyik-másik eszme megvalósítását siettetnünk, vagy legalább elmelkedés és megbeszélés tárgyává tennünk. Ez is jobb a tétlen lemondásnál. Szerk.

megállapítása és felállítás mellett, melyek az utcasorok jövőjét illetőleg vezérvonalul szolgáljanak azon elv szerint, hogy lehetőségig inkább szélesbedjenek, mint kellen tul megszűkítenek.

E megállított vonalok képzendik az utca-sorokat s minden újabb építkezés csak ez irányban tehető.

E munkát alapján készíthetnek egy térkép.

A meghatározott vonalokon belől eső, volt utcai pusztá réek, az építőknak a szépítési alap javára becsár mellett átengedhetők.

A meghatározott vonalokon kívül, tehát az ujan kimért utcába eső kert vagy épület részek tere lehető új építkezés alkalmával az illető tulajdonostól becsár mellett kisajátítandó, a mondott alaplól.

Utcaiból netalán köztudomásilag bebizonyíthatóan elfoglalt részek hatóságilag visszaveendő.

Minő javítások tészesenek a fenn irtak érdekében részleteinket? azt a közlekedés fontossága, a már meglevő intézkedések készlete, végre azoknak helyi viszonya határozza meg egyenkint.

a) A p i a c, mint a közlekedés központja, szabályos alakúvá kiegészítetvén, a mekkora helyen az jelenleg is seprés által tartatik tisztán: egész terjedelmében kikövezendő.

Egész terjedelmében új kövezés és kellen tul magas részeken, melyedéseinek ez alkalommal végbevitt szabályos egyenlítése lenne e részbeni célszerű javítások maximuma. Ennek végr-hajtása a jelenben reáfordítható alap erejét túlgargyalván, csak kiegészítőleg pótló — megrongáltabb kövezet — részek kijavítását s a vízvezetők szabályozását teheti legtöbb elérhetően kilátásba.

Azokban mindezen részenkénti javítások mind szintén egyáltalán minden kövezés szakértő egyén által tett lejtérés (Nivellirung) szerint készített összhangzó terv alapján eszközendő.

Mint piaci rendezés teendő lenne, a kenyér és sült áruok számára, egy arra alkalmas s a végre fölszerelt csarnok építése piac közelében; ha ez nem létesítendő, úgy — a mostani rendetlen, idomtalan, egyenkint álló bódék helyett — több, 4—5 szakaszból álló, egymással összeilleszthető árusátrak készítése — portatív szerkezettel — mind helykimelés, mind díszítés szempontjából egyiránt ajánlatos.

Továbbá mind az áruok mind a vásárlók kényelme tekintetéből, szintén ajánlatos: a különfajta árucikk mint széna és szalmafélek, tűzifa stb a piac bizonyos és állandólag meghatározott helyein árultatása.

Végre: oly tavolabb jövőben, tetemes pénzályozattal, az érdekelt javadalmi kisajátítása alapján, nagy-szerűdíszítés lenne, a vár és környezetének piaci téré változtatása.

A várnak erődítvényi fontossága rég megszűnt, leomlodozó kör és bástya falaiban elhalt tőke fekszik — elzárt beljében egészségtelen lakásokkal.

Ez átalakítással, nyerne a piac terjedelemben; helyben is kilátásban az épület sorok négyszög area. Egyszerű emlékekkel a forradalomban elhaltak hamva fölött,

tinquált toilette alakjában, a mint Wassilikáné ő nagysága mondani szokta.

„Nagyszerűen eltalálta ügyvéd ur!” nevetett Wanda, bizony nem szeretném bírannul, azt hiszem nem lehetne a szemébe fülleneni?

„Remélem, nem is lenne soha szándéka fülleneni?”

„Legyen tökéletesen nyugodt, az élele rendszeren szándékunkon kívül történik. Tehát a mint mondtam,” folytatta a nélkül, hogy Margit és az ügyvéd szörnnyüközéseket észre akarta volna venni, „a mint mondtam, holnap Luczernbe megyek toilette ügyekbe és pedig, egy rövid ruhát akarok venni magamnak, csupán azért mert tovább nem tűrhetem, hogy Füst az u-szályommal folytonosan hadilábon álljon. Köszönje meg!” Parancsolá, kezét csokra nyujtva az ügyvédnek.

„Bácsikám,” szölt Margit pár pillanat mulva, „menjünk mi is holnap Wandával Luczernbe.”

„Mit akarsz te Luczernben?” Kérdé csudálkozva a doktor?

„Én is skarnék egy új toiletet venni bácsi, én-én oly izléstelenül vagyok öltözve, soha sem tűnt az fel a bácsinak? De ez nem a mama hibája, hiszen tudja szegény mennyire rövidlátó, de én azt a tapasztalatot szerreztem e rövid idő alatt, hogy az emberek nagyon hajlandók mindenkit a külsője után megítél — és mivel —

„Nagyon jólvan” szakítá felbe Zsiga bácsi a mármár zavarba jövő leánykát, „ez egy nagyon helyes észrevétel, s erre már én is gondoltam, én is veletek megyek Luczernbe s a többit majd meglátjuk ottan.”

Másnap reggel — midőn a reggelinél ültek — Wanda ragyogó arcát sietett be az étterembe. „Mama dühös” jelentette, „de az mit sem használt, itt vagyok!”

Füst Margit felé tekintet, csöndes hálát kifejező szemekkel. Zsiga bácsinak pedig semmi sörögöbb dolga nem volt, mint kijelenteni, hogy ők is Luczernbe mennek,

még pedig szintén toilette ügybe. „Nem lenne oly kegyes Margitkának a választásban segédkezni?”

„Pompás, nagyszerű!” Örvendezett Wanda. „Én mindent elvégzek, bízzák csak réám! Kötőmben melyk szentnek köszönik ezt az isteni gondolatot?”

„Szent Wandának,” susogta Margit.

A nevetésnek végét nem érték, a vidámság folyton fokozódott, mint rendszeren, a hol Wanda jelent volt, Füst legnagyobb kedvetlenségére, mert gyűlölte az idegenek figyelmét magára vonni.

Felkészültek az utra; Füst engedélyt kapott a társasághoz csatlakozni.

„De nem a szebbikfele nélkül!” kiabált az ügyvéd után Wanda, ki Wassilikánét ment tudósítani hogy a vonat azonnal indul és kutyáját is keresni. Par pillanat mulva visszatért Plutóval a társasághoz, kik már egy vasuti kocsiba kényelmesen elhelyezkedtek.

„Wassilikáné ő nagysága nem utazik velünk” szölt Füst gyorsan beszélva, nem készült el az öltözködéssel. „Mivel ez gyakrabban is megtörtént Wanda egész közönyösen vette e hirt; Zsiga bácsi pedig észrevehető meglegedéssel dölt hatra ülésén, „Wassilikáné őnagysága,” folytatta Füst az ő száraz modorával, „nagy felindulásba volt, Plutó a gaz köpé, kint a folyosóu őnagysága cipőire feküdt és semmi áron nem volt onnét eltávolítható. A többi cipőkről pedig, a melyek a szobában szanaszét hevertek, vagy gomb, vagy egyéb szükséges rész hiányzott s így nem volt mit tenni, mint őnagyságának otthon maradni.”

Wanda a Margit ölebe vetette magát és hahotázva nevetett, annyira, hogy senki sem tudta a nevetést vissza fojtani, még Margit sem, ki pedig igazán meg botránkozott Wandának anyja iránt tanusított magaviselete felett.

(Folyt. köv.)

csinos rács szornjából. lomközpontj b) A lyeke az a fenn, csupá coknak s m részek kikö annak kijav c) A és P o r o n ol, lehetőleg munkálatok ként, utazék gyalogjárdán Hol, n Tóvis utcaig vetelhető il torna és jár vezetett viz Ilyen utcarés is. d) A Tó t u t e c á k és s eddig kevés — s sikáto ben eszközt az általános latban, azon melyek feltö kálat után, végig kövec szemelése s hordás éven Ilyszé kikövezendő pot készitett 2. K ó n y i t a n d Város pontra irán egybekötve, haszonhajtó Ebből a) A torral szem b) A c) Sz összekötése d) Sz megyehazan megnyitása, utcává alak e) A vezett utca 3. E nem csak e szépítés tek szeti ékszer a tűz terjed Meget séges, oly k kuoak építv méltó. Ily legalkalmas Meget közlekedésu Magyarutca Úttelv utca vonala védeimül eg távirai osz 4. A d és k i áradat melle szában, két log, maj ne fekvő piaci Ezeke a) A egyszerű pa Tóihutca b) A vezetót irá tudomásilag zott sártész ugyan e ma nan följárók is a közleke ellátni. c) A járó palló h utcaival szer építai.

csinos rácszattal — járdutakkal, körzött élőfák diszkoszorujából, tiszteletgerjesztően, emelkedőnek ki, forgalomközpontján a testvér egyházak ódon alakú imaháza.

b) A Magyar- és Tóvis utcában, melyeken az átvonuló országút, országos költéssel tartatik fenn, csupán az országút két oldalán, a vízvezető sáncoknak s még mindkét oldalon gyalogjárdaul főlmaradó részek kikövezése szükséges, vagy a hol már kövezet van, annak kijavítása, szakértő egyén által tete lejméret után.

c) A Szentkirály-Varcagás-Miriszló és Porond utcákban kimérendő egy legalább 3 ó, lehetőleg 4 ó széles ut közepén, mely az országúti munkálatokhoz hasonlóan kövekkel meghordandó koronként, utazálen vezetett kikövezendő csatornák s a még gyalogjárdaul főlmaradó részek külön kikövezése mellett.

Hol, mint a Szentkirály utcában a megyeháztól a Tóvis utcáig szélesebb a hely, hogy sem közepén követhető illő széles ut s mindkét oldalon kövezendő csatorna és járda ténél ki — az ily uton részek: közepén vezetett vízcsatornával egész terjedelemben kikövezendők.

Ilyen a piacról, Porondra vezető rozsul kövezett, utcáris is.

d) A többi utcák, — miód főleg hosszasan nyuló Tót utca s a már említett összes köztűtő utcák és sikátorokra nézve, melyek iránt mind eddig kevés vagy éppen semmi figyelem nem fordított — s sikátoroknak utavá szélesítése mellett, mint jövőben eszközözendő javítások előzményeképp — teendő lenne, az általánoson véghez vitt irányadó szabályozással kapcsolatban, azon részek kijelölése, melyek levágással, továbbá melyek feltöltéssel kiegyenlítendők. Se végben vitt munkálat után, azok közepén, legalább 2 ölnyi szélességben végig kövencesel meghordandók, vízvezetések gondos kiszemelésé s jó karban tartása mellett, a kövenceseli meghordás évenként megújítatván.

Ilyszertű koronkénti kövenceseléssel lehet csak — kikövezendő helyeken is, rokkantástól mentes szilárd alapot készíteni — a kikövezést megelőzően.

2. Közlekedés szempontjából: ujan nyitandó utcák szükségeseik.

Városunk némely része egy-mással nincs — s központra irányzó vonalaival nem mindenütt van célszerűen egybekötve, azoknak rövidebb vonalakkal egyben kötése hasznosítandó és ajánlott.

Ebből kiindulva, lenne nyitandó:

a) A papiros-malomhoz Tóhuticából levezető sikátorral szemben: egy a nagy patakra szekérrel járható utca.

b) A Tóhutca felső során az ebhátra.

c) Szükséges lenne a Tóhuticának a Tóvis utcávali összekötése a Szentkirály utcával szemben.

d) Szükséges lenne, a kőből utcával szemben a megyeháza felől a Hellosra vezetőleg egy széles ut canak megnyitása, miáltal a Hellostetői ut is, jövőben is szintén utcává alakulna; végre

e) A Magyar utcából a Kápolnára, — a Cigánysorba vezető utca tájkán.

3. Élőfakkali diszítés. Élőfák ültetése nem csak egészségi szempontból jótékony hatása, hanem szépítés tekintetéből is valamely utcának legszebb természetűi ékszere; zöld lomboszatokkal eshető tűzvészkor, — a tűz terjedésének helyenként akadályai.

Megengedhető volna tehát azok ültetése, sőt szükséges, oly helyeken, hol az utcák rendetlen fűrészs alakúak építésk s szabályos beépítések egy-hamar nem remélhető. Ily helyeken, a szabálytalan építés elfedezése legalkalmasab intézkedés.

Megengedhető továbbá, hol az utca széles levén, a közlekedésnek semmi akadályára mind — mint pl. a Magyar utca észak-sora.

Ültetvényül csak díszfák alkalmazandók, a kimért utca vonalával párhuzamban, meghatározott távolokban védeimül egyenlő karzattal láttatvánd oly formán, mint a távirtdai oszlopok.

4. A hidak, pallók mint a közlekedés kiegyesítői. Városunk csak közepes víz áradat mellett is, hosszú fekvéséhez képest, egész hosszában, két részre szakad — s a közlekedés kivált gyalog, maj nem egészen, a nagy hid s ettől nem mesze fekvő piaci pallóra szorul.

Ezeket illetően szükséges:

a) A nagy patakon a Cseremalomhoz vezetőleg egy egyszerű pallót állítani, más a porondi sikátor végén a Tóhuticára főlvezető sikátor tájkán.

b) A malomárkán — a Tóhuticából malom előtt levezető irányában, egy hidat építeni, mely által a köz tudomásilag nagy mértékben a szekerek átjárása által okozott sárfészen, a malomérdekéből is segítve lenne; — ugyan e malmon alól egy más — a porondra le, s onnan főljárók érdekéből; e pont alatt irt átjárókat eddig is a közlekedés fenntartásáért állandó pallókkal kellett ellátni.

c) A kőből utcából — a Szentkirály utcára főljáró palló helyett egy, a felebb tervezett ujan nyitandó utcával szemben — kétfelől főljárással, állandó hidat építeni.

d) A gáton, részint a közlekedés biztosítása, részint magának a gátnak, az átjárás által nagy mértékben okozott megrongálásaitól védelme tekintetéből — szintén szükséges egy egyszerű palló föllállítás.

e) Hasonszerű intézkedések teendők alább mindenütt, a két város részt összekötő utcák és sikátorok irányán, — vagy közelében. Hidak, melyek víz-homok kitéve nincsenek fakimáiyés szempontjából, egészen vagy részletileg kőből építendő, borítékul a drágább tölgya helyett lenyő fát használnván.

A fennirt teendők pontjait érdeklő általános és fölvigyázzat szabályok.

Minden építetés, ültetés egy kinevezendő szépítési bizottmány helybenhagyásával eszközözendő.

Nagy patak mentén, annak áradati niveauja alatti laképületek építése meg nem engedhető.

Utcaikat, sikátorokat fak raktáruál használni, azokat szeméttel undokítani tilalmas.

Közlekedés akadályozó oszlopok, kövek felállítás, halmok felhanyása épületek mellett szorosán eltiltandó, felelőssé tétetvén az illető lakok és szomszédok.

Szoros figyelem fordítandó a szeszgyárakra, hogy üzletökkel járó vízvezetékek az utcák, járdák karára ne legyenek. Kiterjesztendő figyelem a magánosok kútjaira is.

Tégla, mész, kő és porondból álló épület rómhulladéknak elhordói reászoritandók, hogy terhőket a feltöltendő utcák kijelölt helyere vigyék s nagygyában eltérgeessék.

E rendszerrel tetemes fölléltési költség kiméltetik meg.

A közlekedési belvonalok rendezésével kapcsolatban figyelem és javítás tárgya:

5. A nagy-patak szabályozása.

A nagy patak medre az 1819-iki árvíz kártékony csapása következtében felsőbb rendelet alapján kiméretett. E kimért szélesség megtartását az 1851-iki áradások szükségesnek bizonyították.

Meglevén mint előző munkálat a meder szélessége és irányá tartva, ezen part vonalok szoros evidentiában tartása mellett, a további part védelmi intézkedések megkezdhejők. Ezt célozom:

Szorosán megtiltandó szemetet, trágyát a kimért vonalon belül patak medrébe hordani.

Megengedendő a patak medrébe hordott trágya félék elhordása.

Patak medrében koronkénti rendetlen föltöltetés következtében származott torlaszok, halmok eltávolítandók, mit áradat alkalmával víz segélyével elmosatás útján legkönnyebb végrehajtani.

Helyenkint, hol a patak kiszabott medrén áttört, kora tavasszal apró fűzfa vessző jászolgátak s part iránybani vessző fonadék erősítések teendők, a kerítés közé font bokorfűzrel.

Ily kerítések és gátok eleven gáttá képződnek folyamatosan terjedő gyökereikkel a patak állandó megerősítésére.

Koronkint elhordandó utca-sár, szemét stb. ily megerősítendő helyek föltöltögetésére fordítandó, mi rendőri uton könnyen kivihető.

Végre a kiemelkedett part nyárfakkal partirányban szabályos távolágokban beültetendő, ugy intőztvén e parti munkálatokat, hogy mindkét, de legalább egyfelől egy ölnyi gyalogut maradjon az ültetvényeken belül, folytatva e part védelmi erősítéseit, ültetéseket a Marosig.

Magánosok által teendő part védelmi erősítések, patak menténi kertelések vagy építések szintén a szépítési bizottmány jóváhagyása folytán létesíthetők.

Következtelenen kellő időben, hozzáértéssel és csinál vitt ilyenmü munkával idő folytán a patak egész hosszában szép és állandó határok közé vehető s a tett ültetvényekben még egy hasznosító alap is válik.

Mint városunk jövedelmező egyik alapja, a malmok érdekébeni javítás.

6. A malomárkó szabályozása.

E célra: kimérendő, a malomárkok egész hosszában, kellő szélességben, egyenlő modorra, hol szükség kívánja kanyarulatok átmetésésével, hogy folyama rövidüljen. Oly móddal, hogy partja hosszában, hol lehet mindkét, de legalább egy oldalos ölnyi széles gyalogjára maradjon.

Magánosok által tett, netalán elfoglalások, visszavendők, hatóságilag.

Hol a közlekedés megkivánja mindenütt alkalmas pallókkal ellátandó.

Parti erősítésül szabályos irány — és távolágban fűzfakkal beültetendő.

A malmok hasznosbérli reászoritandók, hogy általok véghez vitt ároktisztítás alkalmával, a kihányt porondot — eltérgeessék egyenlően.

Végre, szorosán eltiltandó, azok medrébe akármí szemetet, hulladékot hagyni — vagy pedig vízmentét akadályzó állásokat — cövekeleseket tenni.

E ponttal kapcsolatban, jövőben hasznos intézmény lenne.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Szabó Jenő költeményei.

Ezelőtt több évvel egy halvány, vékony, hirtelen-szőke ifju állított be hozzám Hegedüs István akkor kolozsvári tanár, most budapesti egyetemi professor levelével, ki meleg szavakkal ajánlotta a „Közérdek”-hez munkatársnak. Nagyon szép volt ez Hegedüstől, olyan méhkasnak tartván lapunkat, melyből jut bőven a közönségnek is, meg a szerkesztőségnek is. Igazán meg voltam hatva egy nagyvárosi poeta ekkora figyelmétől s csak a rendesen íres szerkesztőségi kassa juttatta eszembe, hogy milyen is egy kis vidéki lapnak rendes jutalma. Reá néztem Hegedüs pártfogoltjára, szegényes ruházatára, halvány, beessett arcára s hamar észrevettem, hogy bármily gyöngye lában áll a szerkesztőség financiája, a mi kevés kitelik, azzal is segíthetünk a fiatal theologuson. Persze akkor még nem ismertem tehetségét. Költeményeket irt. Csinosak voltak, tetszetek, de olyant mások is irtak. Egyszer azonban egy balladát hozott, „Vén Salamon,” volt a címe. Elvoltam ragadtatva s rögtön beláttam, hogy bizony a szerkesztőség csakugyan szegény, nagyon szegény, hogy méltóan honoráljon. Pesti lapnak ajánlottuk tel verseit, egy-kettő közölt is, de Szabó Jenő hű munkatársaként maradt mindvégig lapunknál, még akkor is, midőn a koronázási jubileum alkalmából irt költemények közül messze magaslott ki az övé. irt versben és prózában hűségesen s ime most, gondban és szeretetben tett évek után, összeszedi költeményeit s egyfűve fűzve felajánlja a közönségnek.

Ehez a közönséghez szólok én is, igaz lélekkel bizonyítva, hogy egy Isten jó kedvűből teremtett költő válogatott műveit szerzi meg 1 írtért, diszkötésben 2 írtért, igazán olcsó árért, valódi gyönyörűségére. Ne nézze azt, hogy nem egy fővárosi hatalmas könyvkiadó cég hirdeti, hanem csak egy egyszerű vidéki lap, de higgye el, hogy ez ajánlás szavait nem a közönséges pajtáskodás, hanem a teljes elismerés színtje ertzete sugallta.

Szerkesztő.

Vegyes hírek.

— Kossuth Lajos nevezetes iratainak negyedik kötetét befejezte s a folyó évben meg is fog jelenni. Remélhetőleg munkája o. es o. k. kötet is utáni rognak, miután az anyag egybe van gyűjtve. Kossuth 90-ik születés napját f. hó 19-én sok helyen megfogják ünnepelni, kegyelettel emlékezve meg azon lángbuzgalomról, melyet nemzetünk szabadságáért való küzdelemben kifejtett. Városunkban is többen foglalkoznak az ünneplés eszméjével s bizonyára helyén volna, ha az igaz hazafiság oly magassáan álló példányképeinek emlékét illő tisztelettel ünnepelelnék meg.

— A róm. kath. statusgyűlés f. hó 19 re és 20-ra Kolozsvárra van összehívva. Vajjon mit vétett Gy.-Fehervár, a püspöki székhely, melynek fejlődése kétségtelen, hogy az eddig ott tartot statusgyűlések, most állandólag Kolozsvárra hívatnak össze (?)

— Vasárnap f. hó 4-én d. e. a református templomban In c z e L a j o s erzsébetvárosi lelkész adakozásra felhívó isteni tiszteletet tart egyházközsége temploma javára. Kegydakozás végett a perselyek kifognak tétetni, mire a jóindulatu szívek figyelmét ezennel felhívjuk.

— Papi vizsga. Szász Domokos ref. püspök elnöklete alatt ment végbe e hó 1-én és 2-án a papjelöltek vizsgálata. Első vizsgára jelentkeztek 17-en, kik közül jeles osztályzatot nyertek öten. Második papvizsgára állott 7, kik közül 4 érdemelt jeles osztályzatot. A vizsgák befejezte után a püspök elutazott Komaromba, a Tisza jubileumra.

— Dr. Szász Károly m. igeni vál. kerületi orsz. gybl. képviselő Zalathnán választói körében a lefolyt országyűlési időszakról beszámolót tartott.

— Dr. Szigethy Zsigmond volt honvédorvos neje binyóci Balazsovits Iren 32 éves korában Komarosan mult augusztus hó 31-én jobb létre szenderült Béke poraira!

— Miskolci Henrek szüntársulata megérkezett városunkba, s az „Ö.ök törvény” előadásával kezdette meg az első berületet. A társulattól jó előadásokat, a közönségtől pedig buzgó támogatást kívánunk és remélünk.

— Elveszett csütörtökön Nagyenyeden egy fekete acéltoku kis női óra, melynek fedete mutatolapján a számok aranyozottak. A becsületes megtaláló megfélelő jutalomban részesül, ha a tulajdonosra nézve becses emléktárgyat a városi rendőrséghez beszoigaltatja.

— Városi tűz pusztította augusztus 24-én Gergelyfája községet. Roppel Johan háza tornácában volt kender gyuladt meg d. u. 2 órakor, s a tűz hirtelen támadott szél, a nagy szárazság s a mezei munkával eloglalt emberek távolléte miatt oly gyorsan harapózott el, hogy 20 gazda épülete, takarmánya és gazdasági állatai oda pusztultak,

"Közérdek"

A kár közel 10,000 frt, s alig 1900 frt érték volt biztosítva. A tüzoltásban jó szolgálatot tettek a Vingárd községi lakosok s a gergelyfajtiak is önfeláldozóan működtek...

Tüz pusztított aug. 17 én Abrudfalván, hol egy ház — valószínűleg gyújtás miatt, — és aug. 23-án Tötön, hol szintén egy ház égett el.

Oly bor kémérése, mely a természetes bornál soha elő nem forduló tulajdonságokat mutat, kihágást köpez. Igy határozott a belügyminiszter — mint a regaleügyekben szakértelműnek elismert „Kereskedők Lapja” írja — egy telmerült konkrét eset alkalmából. A határozat idevonatkozó részét nevezett szaklap után a következőképen adtuk: Romlott bor kémérése miatt vádolt az 1876. évi XIV. t. c. 14 és 7. §-ai alapján 100 frt pénzbüntetésben marasztalják el, mert a vegykeresleti állomás nyilatkozta szerint a kémért bor oly tulajdonságokkal bír, melyek természetes bornál nem fordulhatnak elő s udoorrió moslékszerűen zavaros és émeletyő ize miatt az egészségre is ártalmas.

Nyilvános nyugtázás. Az alvinczi ev. ref. egyház keblti tanácsa által Alvinczen 1892 év augusztus hó 7-én használt harangja javára rendezett nyári mulatság alkalmával 100 fiatalt szíveskedtek: W. Batta Rozália 1 frt, Heil Ede 1 frt, Gondol Dánielné 1 frt, Deák György 1 frt 50 kr, Imreh József 50 kr, Zeller Izidor 50 kr, Pasztohy Ödön 50 kr, Istvánffy Miklós hadnagy 50 kr, Bauer Viktor, ezredes 50 kr, Bulyka Dánielné 1 frt, Mány Miklós, gör-keleti lelkész 50 kr, Hön Károly 50 kr, Kövér Lajosné 50 kr, Jónás N. 50 kr, Benedek Károly 50 kr, Biró Szilárd 50 kr, Ujvárosi János 50 kr, Steiger, főhadnagy 50 kr, Özevgy Zudor Jánosné 8 frt, ifj. Kovács Károly 40 kr, Baranyai István 50 kr, dr. Vajna Izidor 50 kr, Freudl Arpad 40 kr, Balogh Józsefné 2 frt 50 kr, Batta Bertalan 50 kr, Kovács 50 kr, Molnár Sándorné 50 kr, Telegi Ferenc 50 kr, Glük Mór 50 kr, Nuszbaum Herman 10 kr, Zlatnál Agost 50 kr, N. N. 50 kr, Fuchet Anakiet 50 kr. — Fogadják e helyen is a szíves felülfizetők az egyház község halás köszönetét. — Alvinczen, 1892. évi aug. hó 19. Székely Lehel, e. k. jegyző.

Mesterséges selyem. A lípesei szövőipari folyóirat jelenti, hogy már két társulat létezik, mely a mesterséges selyem előállításával foglalkozik. A nitrátzott cellulából álló fonalak szövésére egy külön fonógép építettet, melyre Chardonnet, a feltaláló legközelebb szabadalmat nyert.

Biztonsági lámpák. Ugy lát-zik, hogy a villamos lámpa pótolja az eddigi biztonsági lámpákat. Mint-hogy az izzó-világ — az üveg eltörésénkívül, a bányaleggel soha sem jöhet érintkezésbe, így az a legbiztosabb világító Angolországban „Stella” név alatt már be is hoztatott ezen lámpa. Súlyja 16 kgr. és 12—15 óráig világít. Talaját egy 28 Watt-órás áramgyűjtő képezi.

Az alumínium mint fényforrás. Dillon vegyész az alumínium egy új alkalmazására hívja fel figyelmünket. Ha szalag vagy poralaku alumíniumot meggyújtunk, akkor az ténylesen, világító lánggal ég. Az alumíniumláng világító ereje megközelíti a magnéziumot, egyúttal az előbbi célszerűbb használni, minthogy oleább es nem füstöl. A fényképezésben legjobb eredménnyel használják fényforraskul az 1 súlyrész alumínium porból, 1/4 súlyrész heopodiumból (korpa fém) és 1/4 súlyrész simoniumnitrátból álló keveréket. A hatás még fokozható oxigénnek a keverékhez való vezetése által.

Nagy horderejű új találmány. A közegészségügy javítását célzó igen praktikus eszközt talált fel Tamás János marosvásárhelyi városi állatorvos, mely új találmány a kormány körében is igen kedvező fogadtatásban részesült és mely hivatta van maga iránt ország-szerzte sőt hazánk határain túl is általános érdeklődést kelteni. E találmány az ugynevezett „állathamvasztó kemence”, mely egy 3 m. magas, 5 m. hosszú és 3 m. széles tegla alkotmány; mely tűzfalal elválasztott égetőkamarából és tüzelőhelyből áll. E kettő boltívei között vezetetik az égési termék a 4 m. hosszúságú kúrtóba. A tűz-rostely felvonására a kamra felső részén két lánc-henger van alkalmazva, melyeket a kemence külsején levő bajtókészülék hoz működésbe, míg alul, lemezzel fődött vastartó van a zsiradék felfogására és levezetésre. Az eljárást nagyban megkönnyíti a kemencehez tartozó s kitűnően szerkesztett dögszállító kocsi. Az új találmányu állathamvasztó kemencével való első kísérletezés eredményhez képest a hamvasztott dögtet zsirja 7 perc múlva folyt s a felfogott zsiradék 19 kg. sullyal bírt. A test elhamvasztása 70 percet vett igénybe, de külöben az sokkal gyorsabban történik, ha a kemence belsége telje-

sen száraz, a vasajtók zárva és végül ha a dögtet felbontatik az égetés előtt.

Elefántcsont és esontesztergályos munkákhoz való ragasztó. Egy rész valódi vizahólyag és két rész gelatine 20 rész desztillált vízben feloldatik; az oldat egy tiszta vászonzacsókóba átszűrödik és azután 6 részig lepároltatik. A meleg tömeghez keverés mellett 1/30 mastixfenyő adatik, melyek előzőleg 1/4 rész borszeszben oldottunk fel, és végül 1 rész száraz cinkfehéret. A kit szilárd tömeggé keményedik, mely a használatnál felmelegítették, felkevertetik és melegen bemázolandó. Egy másik rendelkezény szerint — mely esetben a valódi vizahólyag használata fölöslegessé válik, — 2 rész Sandarach, 1 rész mastix és 1 rész velencei terpentín 8 rész borszeszben (16 fok) feloldandó. Azután 16 rész fehér gelatine ugyanannyi vízzel felhígítatván főzés utján feloldatik. Ha ez teljesen megtörtént, edényt eltávolítjuk a tűzről és a fenn említett oldatot keverés között hozzáadjuk s ezen oldat keverését mindaddig folytatjuk míg az megszilárdul. A használatnál a fenyő-nyújtómeleg egyenlő rész borszesz és ecetsavból álló keverékben feloldandó.

A gőzmozdony végnapja. Alig lehet kételkedni többé, hogy a hírhedt Edison a villamos vasutak s utipályák tökéletesítésére nézve már megtette az utolsó kapavágást. Töle erednek a legutóbbi napokban származó kelt szavak: „A gőzmozdonyok vége elérkezett.” A legkisebb részletekig kidolgozott rendszerének alapja szerint központi telepekeket állít fel, — vasuti-, mint köz-uti pálya-üzemre — a szükséges gézgépek és dynamokkal s a már létező két sín közé egy harmadik sinit fektet; ez utóbbi által az áramot a közüti pálya-koeshoz, vagy a villamos mozdonyhoz vezeteli, s azután a rudakon és az oldalsíneken át az áramfejlesztési helyre visszatéríti. Az utca közlekedés biztonsága végett Edison itt csak „esekély feszítésű erős áramot” alkalmaz, mely emberekre és állatokra nézve teljesen ártalmatlan. A villamos motor szerkezete s annak a keréktengelyivel való összekötetése, melyet Edison titokban tart, oly célszerűek, hogy azzal nemcsak utcai kocsikat, de személy- és tehervonatokat is hajthat. Vasutvonalakon elég erős alépítmény mellett 50 kg. súlyú sinekkel 160 f. kilométernyi roppant sebességet vél elérni óránkint, míg — a mi sokkal nagyobb nehézségekkel jár — az utcai közlekedésnél épígy képes óránkint 6 kilométerig leszállítani a sebességet.

Csarnok.

Touristika és skepticismus.

Vége.

Es azután vonultunk visszafelé olyan gyorsasággal, hogy a Moreau tábornok híres visszavonulása suszterinas volt a miénkhez képest; de hát nem csoda, mert ötlet csak az ellenség üzte, minket a hasunk.

Az első nap könnyedén eltelt. Még évelődni is volt kedvünk, s kezdtük összehasonlítani magunkat az Oroszország hőmezőiről visszavonuló Napoleonnal, s roppant turesának találtuk, hogy a katonái az éhségtől elhullottak! Lám, mi már egy napja nem ettünk, s még esztükbe sem jut az elpusztulás. Hanem azért megegyeztünk abban, hogy ha valamelyikünk kidől, a másiknak jogában álland fellálni, hogy újult erővel hirt vihessen a társadalomnak a hősi halálról.

Valahányszor vizet ittunk, mindig esztükbe jutott egyik régi tanárunk előadása a chemiából, a mikor gör-ésóvel néztük, hogy egy vízesepben mennyi különféle ázsalag hemzseg. Akkor felfogadtam volt, hogy nem iszom több vizet, most meg annál inkább ittam; legalább hus is volt benne.

Este azután lefeküdtünk a szép bársonysima pázsitra, nem ugyan azért, hogy aludjunk, hanem pusztá formalitásból. Számlálgattunk egymásnak sóhajtsáit és néztük a csillagos eget, s a holdvilágot most az egyszer mi is nagyon hasonlatosnak találtuk a mesebeli róka sajátjához.

Másnap még gyorsabban folytattuk utunkat lefelé a havasi régiókból, az akasztófahumor elhagyott, kezdtünk komolyodni, Szóltanul haladtunk egymás mellett.

Délután egy pásztoroknyához értünk, de se nyáj, se pásztor nem volt a közelben szerencsémre, mert bizonyosan a Darwinismusnak igen is nyomatékos bizonyítékául szolgáltam volna, a mennyiben nem állottam volna jót magamról, hogy saját tulajdon körmeimmel nem szakgatók szét egy kövér gidócskát. Hanem azért a kunyhót felkutattuk bár egy falat kenyér reményében. Pista volt az első, a ki beugrott az ajtón. A polcon egy kis cipőt fedeztünk fel, de mire éhes szemeim megpillantották, a Pista saskörmei már meg is ragadták, s a másik pillanában már beleje is harapott. Vartam, hogy ad nekem is egy darabkát, hát látom, hogy nagyon savanyu képet vág, a száját alig tudja kinyitni s a megmaradt cipődarabot elkéseredten földhöz csapja, s szszal vonszol kifelé.

Egy darabig aztán folyvást rágesált magában, míg végre egy órai ut után megtudtam tőle, hogy korvászba harapott, s összeragadtak tőle a fogai.

Nagy busan mentünk tovább. Este újból csak azért feküdtünk le, hogy még kevesebbet aludjunk. Reggel ettünk ittunk vizet, haraptunk ködöt, s mentünk tovább, de már nem az eddigi példás rendben, hanem hol én elől, Pista hátul, hol megfordítva. A színvakság is fellépett nálunk, mindent kéknak, zöldnek láttunk, s olyan formán támoxygtunk egymás után, mint ősszel a legyek.

Végre azonban a mi szenvedésünk is, mint minden e földön, véget ért.

Epen oszonnánál ült a család, mikor mi tépett ruhával porosan, szóltanul bebottoltunk az ajtón.

Nagy volt a családkozás érkezésünkön, s azután megeredt a kérdézősködés árja, de mi sem nem láttunk, sem nem hallattunk, azaz csak nem halottunk, mert annál inkább néztük a terített asztalon kacérködő szalonját, meg vajsá kenyeret. Az egészből csak annyira emlékszem, hogy a Pista nővére kérdezte, hogy nem vagyunk-e éhesek? Mire az én Pista barátom nagy komolyan választolt:

— Dehogyan vagyunk éhesek! Hiszen nem rég, ha jól emlékszem a tegnapelőtt ettünk utóljára!

Nem is beszélünk azután egy szót sem, de leültünk és úgy hozzálltunk az oszonnához, hogy Vitellius császár is megeodált volna, pedig ő már elég nagy tekintély volt a rómaiak előtt evés dolgában.

Mikor azután megadatott nekem a jóllakás gyönyörűsége, eszembe jutott, hogy egyszer régen olvastam, miszerint Dr. Tauner negyven napig kopfált egy huzamban Most már kezdem nem hiúni, s addig nem is hiszem, s míg a koplalás idejét nem a mármarosi havasokon élvezzi át. Ha ezt megteszi, akkor talán kigyógyulok a skepticizmusból is, de addig már csak megmaradok benne. Az én Pista barátom pedig szintén skeptikus lett, a mióta beleharapott a kovászba, mert most már, a míg kézzelfoghatólag meg nem győződik róla, még saját tulajdon szemének sem hisz.

Z. Szász Gerő.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Fekete fehér és színes selymeket méterenkint 45 krtól 16 frt 65 krig sima és mintázott mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző színben szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér és vámmentesen HENNEBERG G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyár a ZÜRICHEN. Minták postafordulással küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó, (1)

Sz. 981—1892.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérmegye balázsfalvi járásába kebele-zett Mihálczfalva és Obrázsa községekben álló mi-hálczfalvi körjegyzői állomás elhalalozás foly-tán üresedésbe jöven, ezen 400 frt évi fizetéssel és a szabályrendeletileg megállapított mellékjár-an-dóságokkal egybekötött körjegyzői állomásra ezen-nel pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6-ik §-a értelmében kellően okmányolt kérvényüket hozzám f. évi október hó 12-ik napjáig annyival inkább adják be, mivel a később érkezetteket figyelembe venni nem fogom

A választás f. évi október hó 15-én d. e. 10 órakor fog megtartani Mihálczfalván a kör-jegyzői irodában.

Szolgabírói hivatal Balázsfalván, 1892. aug. 29-én.

Simon Alajos, főszolgabíró.

Eladó bolti berendezés:

Piökos álványok es pudlik helyben, Gergelyi Istvánnál,

Szer... A KI... lap... K... Wokál... az ell... bér... kért...

Az erdél

Bizony den évben vallási és melyet szer nyul s a fe befolyása, és helyzete tekintélyese tette. Azon elem — tekintélyt mint pl. a statusban miniszterek egyházkerül lasztás utja házművelés, közgyűlés- nak találko személyi r tosulnak eg tésénél. M orvoslandó anyagi álla gyon szűkö nagyon sok eklésia, m sem templó láját fennta hol a pap számassá L Leköti a ró két tenyere szült, hogy

Az ut tás nyílt, s érkezett Luc jában Wanda idejök van a gaikat el vé Wanda ra, a divatár darabokat; V magának és kész öltözete volt rajtok k rül — Marg tennie, énge mester volt e Az ura Zsiga bácsi e megjegyzés delni akarna Hanez rendelni valo meztette; szasan” bán izléstelen haj hiszen így e csarta Margi a divatárúnd került csomó Parancsolá. L